

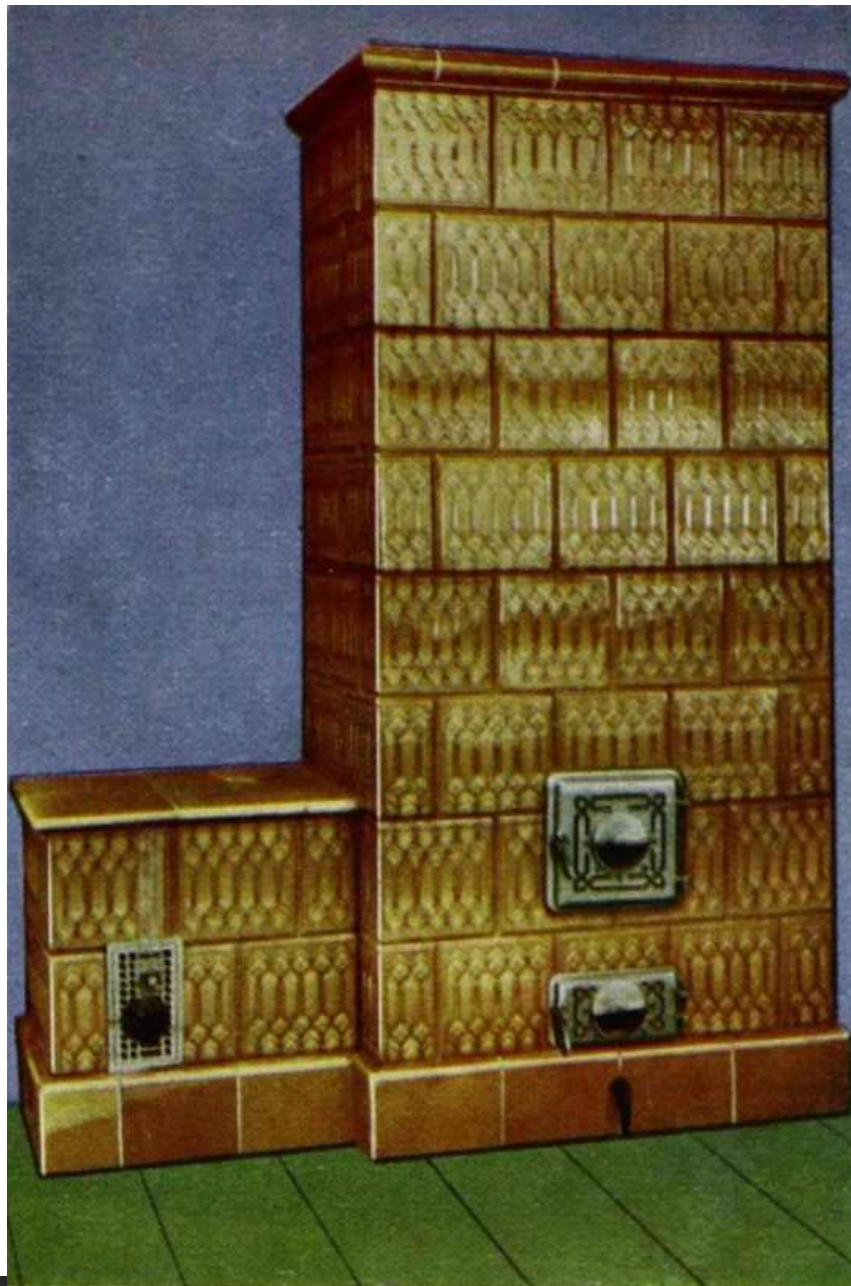
IFJ. KOVÁCS BALÁZS
TÖRTÉNETI MUZEOLÓGUS

Palóc falusi fazekasműhelytől a világszínvonalú csempegyártásig

A ROMHÁNYI KERÁMIAIPAR 100 ÉVES TÖRTÉNETE

Fotó: Dornyay Béla Múzeum

1923-ban alapították (Lloyd Kerámiaipari Rt.)
Pécsi szakmunkásokkal, német know-how

A 30-as években már a hazai piac 80%-át uralja.
A 60-as évekig nyugat-Nógrád legnagyobb ipari
üzeme.

Fő profilja: kályhacsempe, fajansz burkoló, samott,
cserépkályha-építés

Patinás üzem, presztízs-értékű munkái: Gellért fürdő
pezsgőfürdő-burkolata, Lukács fürdő ivókútja,
közintézmények, miniszterelnökök cserépkályhái

1948-ban államosítják, ezután leginkább csak
kályhacsempét állít elő (1970-re évi több mint 9000
tonnát), fokozatosan nagyobb gépesítéssel.

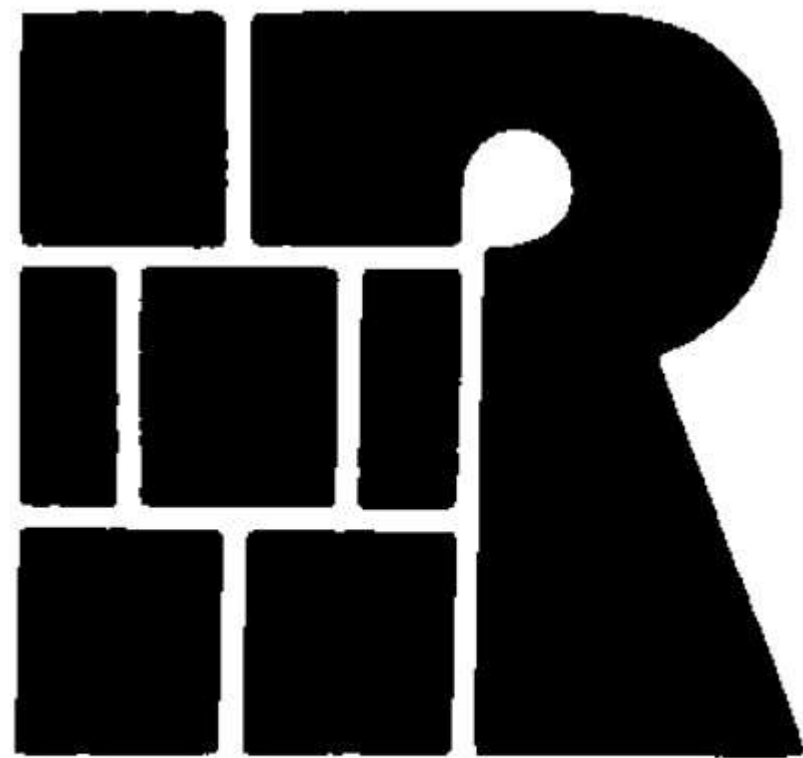
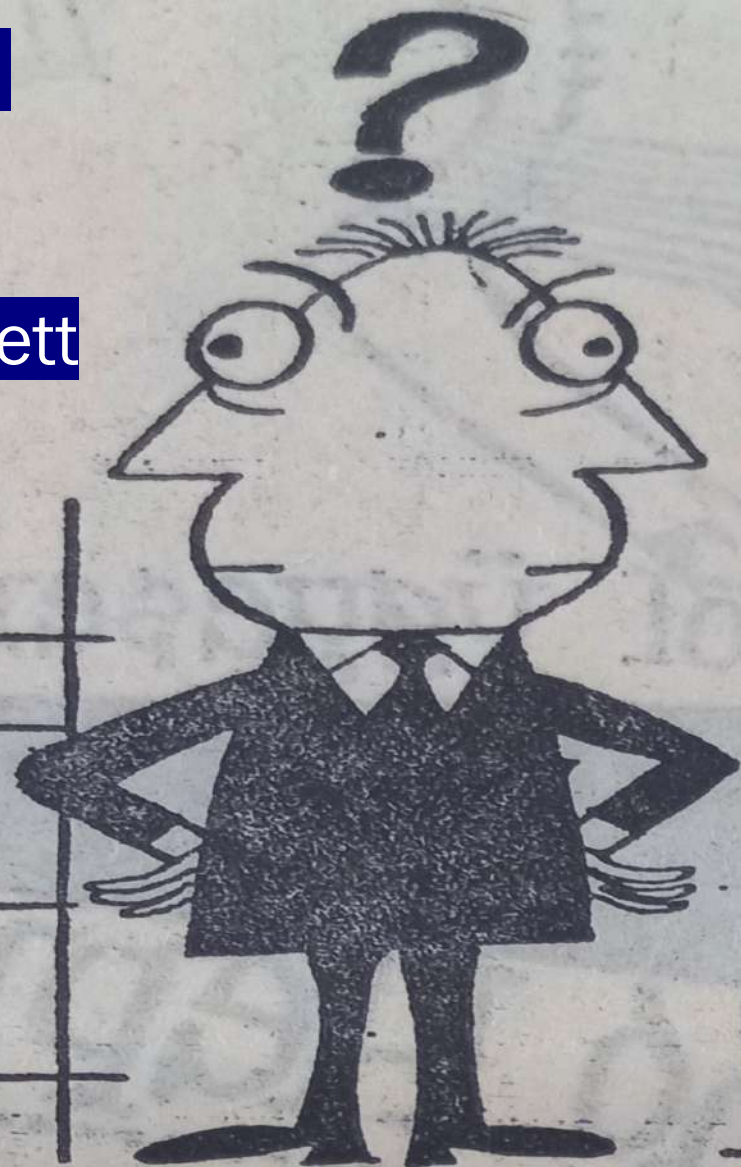
A cserépkályhagyár

ROMHÁNYI CSERÉPKÁLYHAGYAR

15 éves lakásépítési
program felfutása >
TÁVFŰTÉS és
BURKOLÓANYAG kellett

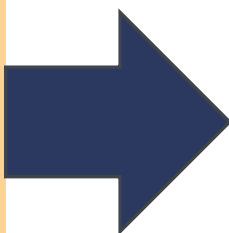
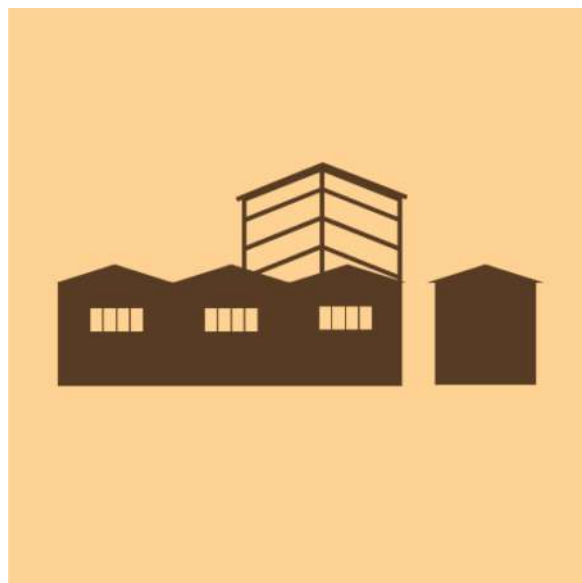
Olcsó OLAJKÁLYHÁK
elterjedése

Új, olcsó olasz
VÖRÖSAGYAGOS
technológia

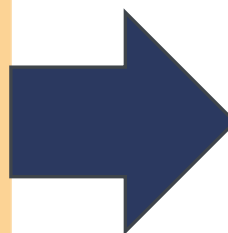
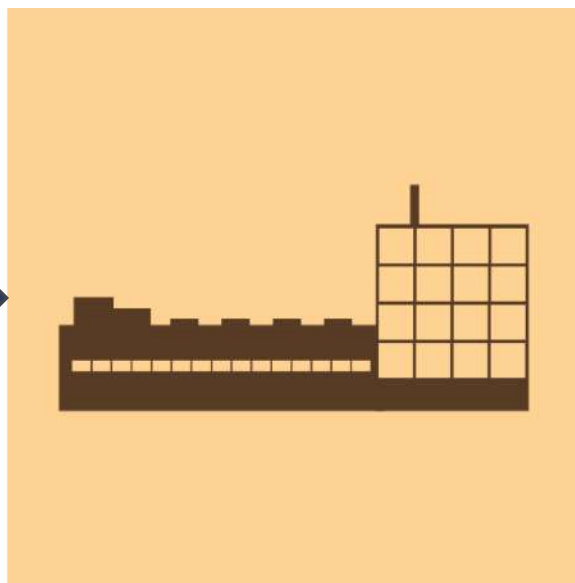

ROMHÁNY

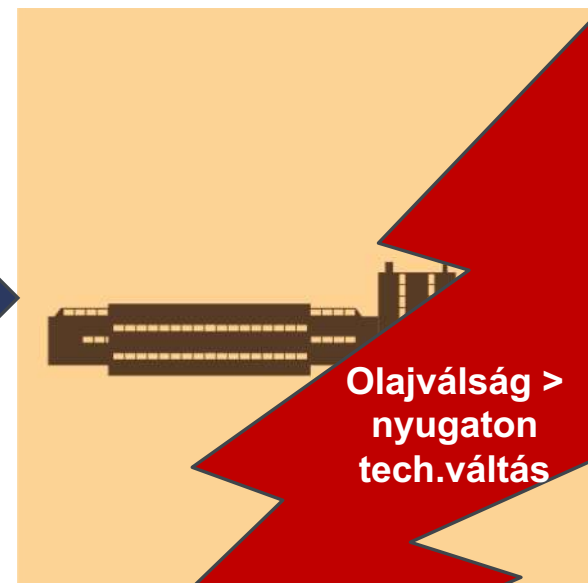
RÉK 1972-től

Belföldi
keresletre

Exportra
is

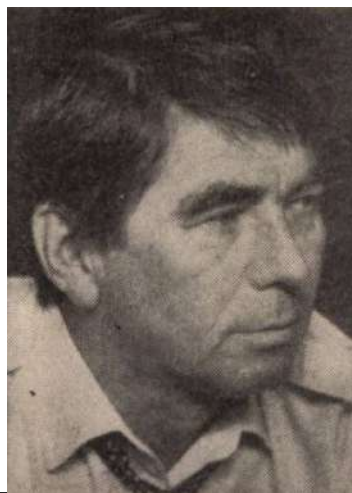

Olajválság >
nyugaton
tech.váltás

Romhány-I (1971-1973,
85 m.Ft, 1,5 ha)

- Fali burkolólap üzem (SACMI, évi 500 ezer m²)
- Fritt üzem
- TMK műhely
- Készáru raktárak

Romhány-II (1972-1974,
110 m.Ft, 1,5 ha)

„A fejlődés ellenére a tőkés piacon nem sikerült megfelelő pozíciókat teremteni, melyet a jelenlegi műszaki-technológiai színvonalunk és a gyártás nagyságrendje is akadályoz. A kereslet növekedése és a termelés optimális feltételeinek hiánya tette időszerűvé a burkolólap-kapacitás jelentős növekedését.” /Kollár József, 1979

Romhány-III (1975-1981,
120 m.Ft, 9,5 ha)

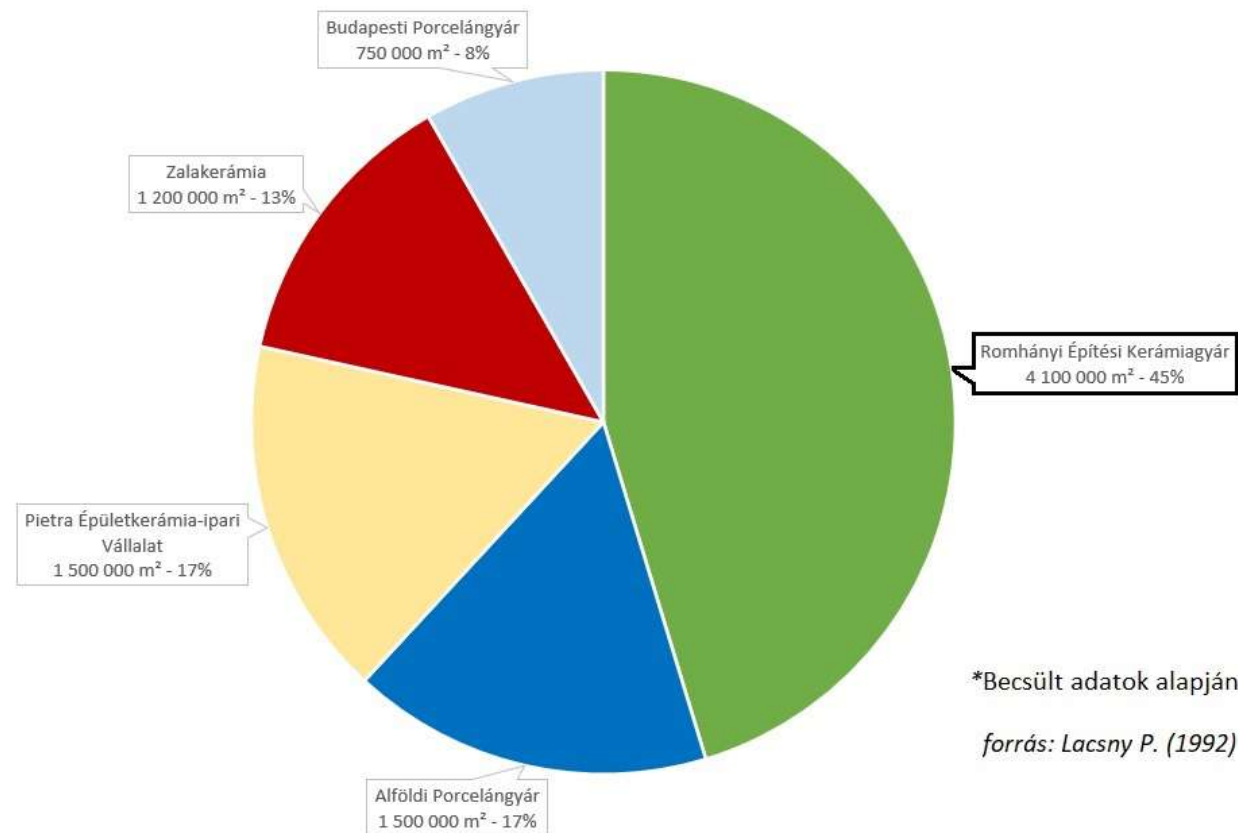
Minőségorientált indulásból mennyiségi kényszerpálya

A ROMHÁNYI KERÁMIAGYÁR DOLGOZÓI LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

forrás:
Grofcsik - Reichard (1973)
Szabó I. (1983, 1988)

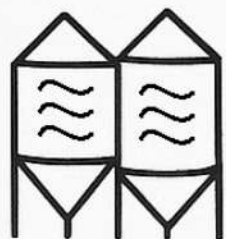
TERMELŐ KAPACITÁSOK ELOSZTLÁSA* A MAGYAR BURKOLÓANYAGIPARBAN 1989-BEN

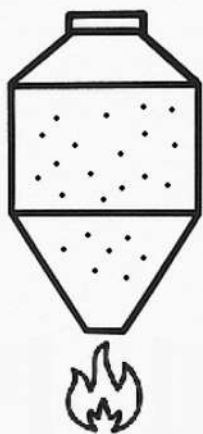
*Becsült adatok alapján

forrás: Lacsny P. (1992)

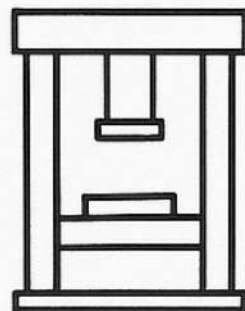
Minőségorientált indulásból mennyiségi kényszerpálya

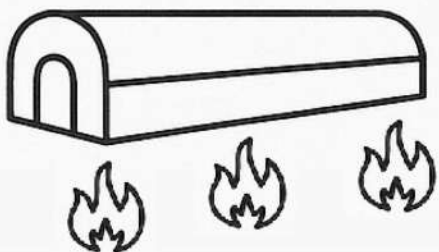
MASSZAKÉSZÍTÉS

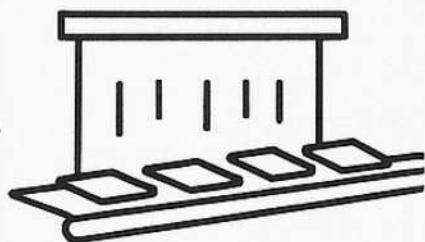
PORLASZTÁS

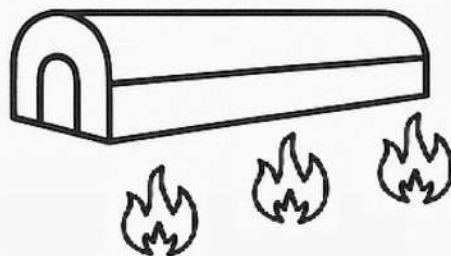
PRÉSELÉS

BISZKVIÉGETÉS

MÁZOLÁS ÉS
DEKORÁLÁS

MÁZAS ÉGETÉS

Burkolólapgyártás technológiája az 1970-80-as években

Szociális-kulturális intézmények és oktatás
(bölcsőde, körzeti orvos, fogorvos, óvoda,
kultúrterem, klubélet, könyvtár)

Gyári szakszervezet (belföldi, külföldi utazások,
színházlátogatások, szociális támogatás
rászorultsági kölcsönalapon)

- Infrastrukturális beruházások (villamosítás,
csatornázás, vízmű)
- Romhányi Építők, majd Romhányi Kerámia SE
sportélete (eredmények, szakosztályok)
- Üzemi étkeзде (a falu lakóinak is)
- Kerámia szakkör az iskolásoknak

A vállalati alapok hatékony kiaknázása virágkort
hozott a településnek.

Levéltári források: BFL-XXIX.753.(kd)1 - Vezérigazgatói utasítások; BFL-XXIX.753.47.(kd)2 - Mérlegek 1960-1982; BFL-XXIX.753.51.(kd) - Beruházási iratok (Romhányi Cserépkályahagyár 1970-1978); BFL-XXIX.753.54.(kd)2 - Romhányi gyár felmérése, átalakítása 1980-1981

•Grofcsik János – Reichard Ernő (1973): *A magyar finomkerámiaipar története*. Bp.: Finomkerámiaipari Művek – Szilikátipari Központi Kutató és Tervező Intézet

•Lacsny Péter (1992): *Tanulmány – A hazai burkolóanyagipar helyzetéről, azon belül is kiemelten a Romhányi Építési Kerámiagyár működtetésével kapcsolatos problémákról*. Kézirat

•Szabó István (1983): *A romhányi kerámiagyártás története 1923-1980*. Debrecen: Kossuth Lajos Tudományegyetem, doktori disszertáció, kézirat

•Szabó István dr. (1988): *Romhány története*. Romhány: Romhány Nagyközség Tanácsa

Élőszavas interjúk: Balogné Koczka Zsuzsanna, **Balog Ferenc**, Baranyi József, Csemán Ilona, Csikós Ferenc, Hegedűs Erzsébet, Jaloveczki Ferenc, Jaloveczki Ferencné, **Kiss Sándor**, Koczka Istvánné, Kormos József, Kovács Istvánné, Lacsny Péter, Major Zsuzsanna, Megyeri Ilona, Mester Istvánné, **Molnár Sándor**, Paulovits László, Peresztegi József, Petrás Jánosné, Róka Mihály, Schmidt Mátyás, Simonné Odler Anna, Simon László, Sipos Jánosné, Sipos Ferenc, Szűcs Borbála, Szűcsné Berkes Erzsébet, **Terman László**, Tóth Sándor, Tóth Sándor, Tóth Zsolt, dr. Varga József

•A *Nógrád* (megyei hírlap), az *Építők lapja*, a *Népszabadság*, a *Magyar Hírlap*, a *Magyar Nemzet*, a *Szabad Föld*, az *Ország-Világ*, a *Tükör*, a *Lakáskultúra* és az építőipari szakfolyóiratok releváns cikkei és beszámolói

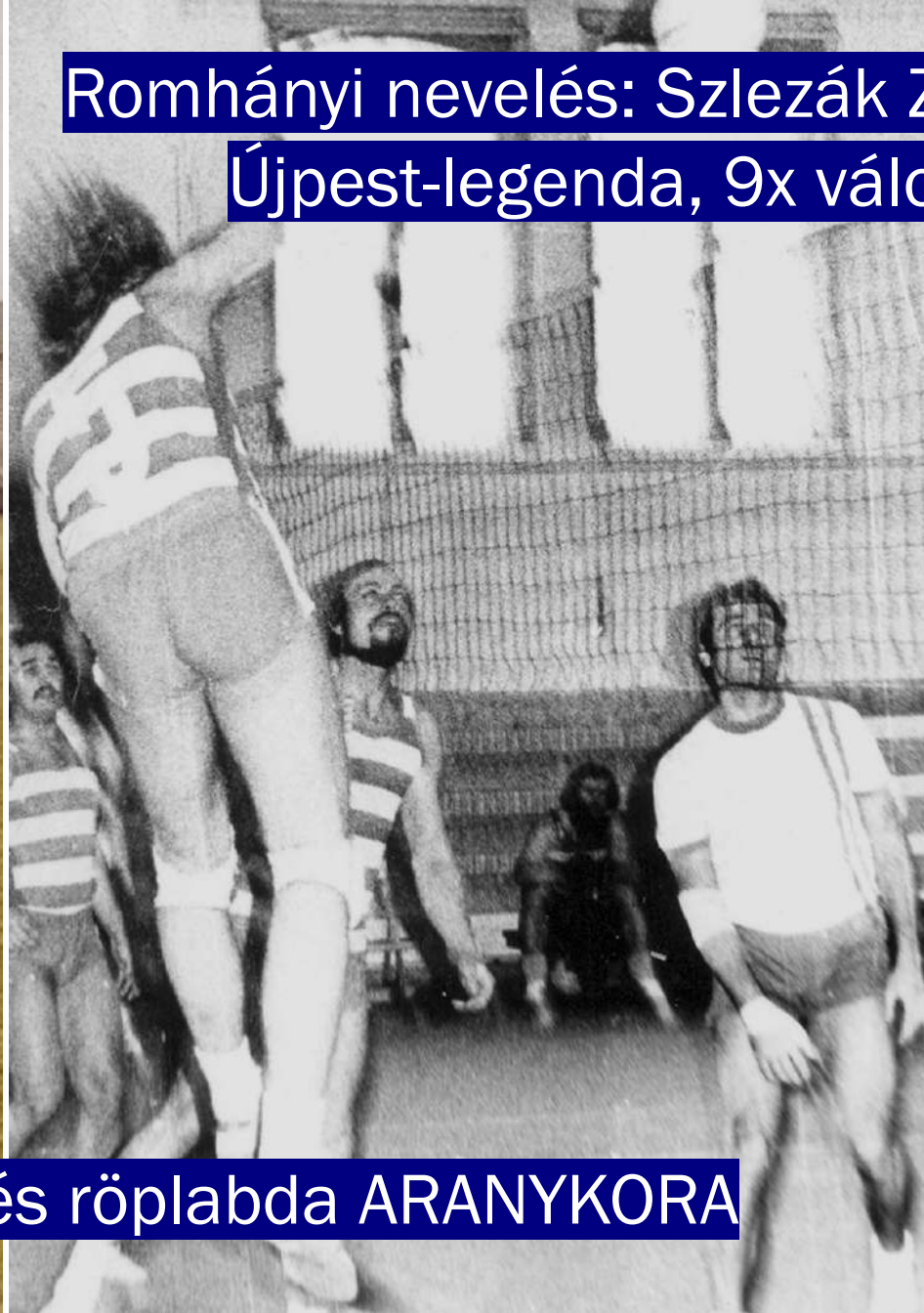

Romhányi labdarúgás és röplabda ARANYKORA

Romhányi nevelés: Szlezák Zoltán,
Újpest-legenda, 9x válogatott

Köszönöm a
figyelmet...

... és üdvözl minden
kedves druszát

ID. KOVÁCS BALÁZS is!

